

Frederik keek de kamer rond; het was een van die rustige vertrekken, die men aantreft in de huizen van gegoede burgers op het platteland. Voor een stadsmensch was het bijna ongelooflijk, dat zoiets nog bestond. Hij persoonlijk kende zulke sofa's van roode pluche en die étagères met porselein alleen in den versleten of stoffigen toestand van huurkamers in de stad. Hier was alles netjes onderhouden, in een theetafel met gebogen glas en pooten, die met houten klauwen het vloerkleed schenen te grijpen stonden zelfs echt Chineesche kopjes. De familieportretten hingen in ovale zwarte lijsten aan den wand. En vanuit de kamer zag hij een gracht, waarvan hij het gevoel had er over heen te kunnen springen evenals tien jaar geleden toen hij als H.B.S.er in zijn geboortestad was gekomen na een afwezigheid van vijf jaren. Hoe lang was dat niet, van je twaalfde tot je zeventiende! Hij had zijn oude schoolkameraden opgezocht en degene, die hij vroeger bewonderd had om hun goede uitspraak hadden nu een accent dat hij niet meer kon nabootsen al deed hij er ook moeite voor, teneinde een gemoedelijken toon te kunnen treffen. Zij gingen allen naar café's en dronken bier onder het biljarten, een spel waarvoor Frederik destijds een groote minachting koesterde.

In een boekhandel had hij de brochure van een bekend psycholoog tegen uitverkoopsprijs zien liggen en hij was naar binnen gegaan om er een paar te koopen. De man had hem met een blik van verstandhouding aangekeken en gezegd, dat het heel aardige lectuur was. Daarna was hij naar achteren gegaan en had Frederik een paar pornographische boeken getoond, waarvan deze drie bladzijden gelezen had en die hij daarna met een hoogrood gezicht van schaamte had neergelegd. Later had hij hierom gelachen, maar hij was toen immers pas zeventien. Hij vroeg den boekhandelaar naar den prijs, die buitengewoon hoog was en toen hij zijn verwondering er over te kennen gaf, dat dergelijke lectuur in dit rustige plattelandsstadje gekocht werd en dat men daar zooveel geld voor over had, zei de ander: 'Wat wil U, mijnheer, de menschen hebben hier niets anders om zich mee te verstrooien.' Hij had zijn vrienden de volgens hem zoo philosophische opmerking met enthousiasme verteld, maar zij schenen er weinig belang in te stellen. Frederik zelf was op dat oogenblik blij in een groote stad te wonen en hij gevoelde iets van de minachting van den stedeling, waarvan hij op dat moment een typische vertegenwoordiger was, voor het platteland. Op lateren leeftijd begreep hij, dat de hoofdstad van het land slechts een klein trapje hooger stond dan het kleine provinciestadje, het essentieel verschil verminderde tot een graduëel verschil. Vele van zijn vrienden begonnen op hun drieëntwintigsten jaar (dus zes jaar later dan de plattelandsbewoners) om hem heen te veranderen en bekenden, dat ze verdooving moesten zoeken, zoo nu en dan in den drank. En ten slotte was hij theoretisch tot de conclusie gekomen,